

VERSLAG VERGADERING RAADSCOMMISSIE WERK EN INKOMEN

Datum: 18 november 2015

Plaats: Oude raadzaal

Tijd: 20.00-22.00 uur

Aanwezig: mw. I.M. Jongman-Mollema (voorzitter), mw. K.W. van Doesen (D66), dhr. E. Zirkzee (D66), mw. L.R. van Gijlswijk (SP), mw. M. van Duin (SP), mw. C.E. Bloemhoff (PvdA), dhr. J.P. Loopstra (PvdA), mw. G. Chakor (GroenLinks), mw. F.T. Folkerts (GroenLinks), mw. E. Akkerman (VVD), dhr. J.R. Honkoop (VVD), dhr. M. Bolle (CDA), dhr. E.B. Koopmans (ChristenUnie), dhr. A.P.M. Banach (Student en Stad), dhr. T. van Zoelen (PvdD)

Wethouders: dhr. J.M. van Keulen, dhr. T. Schroor, dhr. R. van der Schaaf

Afwezig m.k.: dhr. M.T. Gijsbertsen, mw. A.M.J. Riemersma (Stadspartij)

Namens de griffie: mw. A. Weiland (commissiegriffier)

Verslag: dhr. Z. Jeurig

Inspreker: dhr. Alderkamp (cliëntenraad) bij agendapunt B1

Opening

A1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Wethouder Gijsbertsen wordt vervangen door wethouder Schroor.
- Mevrouw Folkerts van GroenLinks wordt welkom geheten bij deze commissie.

Wethouder Schroor:

- LTA: het plan van aanpak dienstverlening en communicatie komt niet in december, maar in januari 2016 in de commissie.
- Commissie W&I 14 oktober 2015: de brief van het ministerie over de tegenprestatie was op dat moment wel ambtelijk ontvangen. Wethouder Gijsbertsen heeft al gereageerd op de brief. De verordening over de tegenprestatie voldoet aan de wettelijke eisen. De verplichte tegenprestatie: het college kiest voor de meest zachte variant die voldoet aan de wettelijke eisen. Beide brieven komen naar de raad.

A2. Vaststelling verslag 14 oktober 2015

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

A3. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

A4. Afspraken en planning

a. Besluitenlijst

b. Langetermijnagenda

c. Lijst initiatiefvoorstellen en moties

De voorzitter:

- Constateert dat de commissieleden geen opmerkingen hebben.

De lijsten worden ongewijzigd vastgesteld.

A5. Conformstukken

Er zijn geen conformstukken.

A6. Ingekomen stukken

Er zijn geen opmerkingen.

A6. Rondvraag

Mw. Van Doesen (D66):

- Brief cliëntenraad over afspraken Menzis en vergoeding eigen bijdrage: kan het college schriftelijk reageren en die reactie naar de commissie sturen?

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Wijst op de toezegging van het college bij de begrotingsbehandeling om hiermee aan de slag te gaan, naar aanleiding van een motie van de SP. Kan die erbij worden betrokken?

Wethouder Schroor:

- Antwoordt bevestigend op de vragen van mevrouw Van Doesen en mevrouw Van Gijlswijk.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- IJsbahn Grote Markt: wat gaat het college doen om ervoor te zorgen dat er volgend jaar weer een ijsbaan op de Grote Markt is?

Wethouder Van Keulen:

- Gaat de aanpak vanuit de gemeente verbeteren. Er wordt eerder gestart met het proces, zodat de partijen eerder om de tafel zitten. De wethouder heeft er alle vertrouwen in dat het lukt.

Inhoudelijk deel

B1. Plan schuldhulpverlening 2016-2020

(raadsvoorstel 5 november 2015)

Inspreker dhr. Alderkamp (cliëntenraad Groningen) zegt dat het plan een mooie visie bevat, maar dat het bij de cliëntenraad veel vragen oproept. Door allerlei redenen vindt verdringing op de arbeidsmarkt plaats en zijn participatiebanen vrijwilligersbanen. Banen verdwijnen hierdoor. Spreker heeft vragen bij de toegankelijkheid van de Groninger Kredietbank. De doorlooptijd: na het intakegesprek moeten mensen een aantal maanden wachten. Klanten hebben vaak met meerdere ambtenaren te maken. De pilot: voordat de pilot is afgelopen, worden conclusies getrokken. Nazorg: deze ontbreekt. Het artikel in de krant over geldzaken: de aangestipte zaken zijn niet weggelegd voor de minima en de mensen onder de armoedegrens.

Mw. Van Gijlswijk (SP):

- Zegt dat een deel van de schulden door de overheid wordt veroorzaakt. Voorbeelden waarbij zich dit voordoet, zijn: het terugbetalen van toeslagen, het terugbetalen van uitkeringen, het overbruggen van lange doorlooptijden en het niet gebruiken van voorzieningen door te weinig informatie. Er zijn landelijke maatregelen nodig.
- Het belang van preventie: de fractie steunt de aanpak. Wil het college het weer mogelijk maken om gas, licht en water rechtstreeks vanuit de uitkering te betalen, vooral voor bepaalde risicogroepen onder de bijstandsgerechtigden?
- Meer laagdrempelige voorlichting is nodig, om het gebruik van regelingen te vergroten. Waarom wijzen de Stips en de sociale wijkteams de mensen niet op allerlei initiatieven?
- Kosten bewindvoering: de bijdragen vanuit de bijzondere bijstand voor deze post stijgen flink. Dat is verontrustend. Voor veel mensen is het een te zwaar middel. Spreker verwijst naar een project in Arnhem.
- De stijgende zorgpremies zijn voor een aantal mensen een probleem. Er zijn afspraken met zorgverzekeraars nodig.
- Als de doorlooptijden kort zijn, kiezen mensen voor gemeentelijke schuldhulpverlening in plaats van voor commerciële bureaus. De SP juicht dat toe.

Mw. Chakor (GroenLinks):

- Vindt het goed dat een integrale aanpak en preventie voorop staan en dat kinderen en jongeren veel aandacht krijgen.
- De veranderde regels voor studerende jongeren met schulden: is het college het ermee eens dat doorstuderen waardevol is en dat de gemeente goed moet onderzoeken hoe zij jongeren het beste kan helpen? Is het college bekend met de pilot 'schulden en studeren' in Apeldoorn? Is dit voor Groningen een geschikte optie?
- Het is goed dat de GKB het aanspreekpunt is voor vragen. Bepaalde doelgroepen zijn echter gebaat bij een laagdrempelig meldpunt, waar men anoniem naartoe kan bellen. Is het college bereid uit te zoeken of een dergelijk meldpunt kan worden opgezet?

- Symposium CMO STAMM over jongeren en schulden: is het college op de hoogte van dit symposium, dat in 2016 wordt gehouden? Heeft het college een rol bij dit symposium?

Mw. Van Doesen (D66):

- Staat achter de uitgangspunten en doelstellingen van dit plan. De praktijk is echter weerbarstig. De fractie signaleert een aantal knelpunten in de uitvoering.
- Schuldhulpverlening voor jongeren beneden de 21 jaar: het is ongewenst dat jongeren eerst drie jaar met het verwerken van hun schulden bezig moeten zijn, voordat zij onderwijs kunnen volgen.
- Mensen met pgb's worden zelf verantwoordelijk voor het terugbetalen aan zorgkantoren, indien sprake is van het niet goed uitvoeren ervan door een commercieel bureau. Als daarna nog sprake is van problemen, mag de GKB niet helpen.
- Het ontwikkelen van nieuwe initiatieven is noodzakelijk. Kan de raad op de hoogte blijven?
- D66 stelt twee thema's voorop: de eigen regie bij schuldbemiddeling en privacy bij schuldpreventie. Het bevorderen van de eigen regie vergt bepaalde vaardigheden van de medewerkers van de GKB. Spreker geeft uitleg bij beide punten.
- De fractie verzoekt het college met een voorstel te komen op welke wijze de privacy van de cliënt bij schuldpreventie wordt gewaarborgd. Privacy is ook van belang bij het uitwisselen van gegevens met derden bij de schuldbemiddeling.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Vindt het goed dat in het kader van het armoedebeleid de aanpak voor schuldhulpverlening nu al wordt vernieuwd. De twee doelgroepen zijn echter niet precies dezelfde.
- De integrale aanpak en de inzet op schuldpreventie zijn goed.
- Preventie en de samenwerking met de wijkteams: de kennis moet bij de wijkteams op orde zijn, voordat kan worden samengewerkt.
- Schuldhulpverlening wordt niet geweigerd bij recidive en fraude. Waar ligt de grens? De klant moet zelfredzaam worden, maar de schuldhulpverlening wordt stopgezet als deze de afspraken niet nakomt. Waar ligt hier het onderscheid?
- De dienstverlening wordt aangepast als de klant niet zelfredzaam wordt. Kan het college dit uitleggen?
- Brief cliëntenraad: hoe worden mensen die het Nederlands niet goed beheersen, dyslectisch of analfabeet zijn, begeleid door de GKB? Spreker verzoekt het college meer informatie te verstrekken over de mogelijkheden tot kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en waterschapslasten.

Mw. Akkerman (VVD):

- Kan zich vinden in het plan en is positief over de inzet op preventie en vroegsignalering en op zelfredzaamheid.
- Is positief over educatie en over wijkgericht werken.
- Vindt dat te weinig naar werk wordt gekeken.

Dhr. Loopstra (PvdA):

- Geeft het college een compliment over het stuk in de krant.
- Deelt de zorgen van de cliëntenraad.
- Het plan bevat prima aanzetten tot een beleid voor schuldhulpverlening. De proactieve en preventieve aanpak is goed.
- De alternatieve aanpak door het doen van klussen is een goede zaak. Zijn er meer van dat soort maatregelen mogelijk? Hopelijk kan verdringing worden voorkomen.
- De fractie wil meedenken over het idee van GroenLinks om een anoniem meldpunt in te stellen.
- De fractie heeft hoge verwachtingen over de samenwerking tussen de GKB en de wijkteams.
- Uit onderzoek blijkt dat schuldhulpverlening rendeert, ook voor de gemeenschap.
- De fractie onderschrijft de doelstellingen van het plan. Het hebben van betaald werk is een belangrijk iets om uit de schulden te blijven.
- De fractie stemt in met het plan.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Zegt dat de gemeente met schuldhulpverlening de maatschappelijke participatie mogelijk kan maken.
- Preventie is belangrijk. Deze aanpak heeft al positieve effecten gehad. Het aantal aanmeldingen is in 2014 namelijk teruggelopen ten opzichte van 2013.
- Het monitoren van preventiemaatregelen is een goede zaak.
- Naast preventie is nazorg een belangrijk aspect van begeleiding. De fractie zou het instrument van budgetbeheer een goede zaak vinden.
- Financiële educatie: de wijkteams hebben een belangrijke rol. In hoeverre is een koppeling met WIJS gemaakt? Wat vindt de wethouder van het Amsterdamse voorbeeld BOOT? Studenten deden daar de eerste opvang, waarna budgetbeheer sneller te werk kon gaan.
- Commerciële bureaus: de kosten van een dergelijk traject zijn erg hoog. Hoe kan de gemeente ervoor zorgen dat zo veel mogelijk mensen de gemeentelijke route kiezen?

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Vroegtijdig ingrijpen en het geven van rust aan de mensen om uit de problemen te komen, moet de inzet zijn van het plan. Het plan voorziet hierin en spreker is blij met de integrale aanpak.
- De fractie ziet graag dat de samenwerking met corporaties, energieleveranciers en dergelijke, wordt verdiept en is net als de SP voor een convenant met zorgverzekeraars.
- De zakelijke aanpak van incassobureaus en van commerciële bureaus moet worden tegengegaan en ontmoedigd.
- Wijkteams: opleiden van de daar werkzame mensen is nodig. Wanneer gebeurt dit?
- Er ontbreekt een plan van aanpak over het optreden van incassobureaus. Door snel de regie te grijpen, kunnen verdere incassokosten worden voorkomen. Het is jammer dat sommige klanten maanden moeten wachten op hulpverlening.
- De aandacht voor kinderen is terecht. Spreker vraagt ook aandacht voor de opvang van huisdieren in dit soort situaties. De hondenbelasting kan worden kwijtgescholden.
- Spreker sluit zich aan bij de opmerkingen over regelingen voor kwijtscheldingen.
- De fractie plaatst vraagtekens bij het voornemen om mensen te laten betalen voor budgetbeheer. Waarom moet dit?
- Is een jaarlijkse of tweejaarlijkse evaluatie mogelijk?

Dhr. Bolle (CDA):

- Sluit zich aan bij de lovende woorden van de PvdA en de VVD. De eigen verantwoordelijkheid is goed beschreven.
- De commerciële bureaus kunnen worden bestreden door de kwaliteit van de diensten van de GKB te verhogen.

Wethouder Schroor:

- Opmerking cliëntenraad over lange doorlooptijd: het proces na het intakegesprek kost in veel gevallen veel tijd, omdat er orde in de chaos moet komen.
- Iemand die inloopt zonder afspraak krijgt direct een aanmeldgesprek.
- De suggestie van de SP om gas, water en licht weer rechtstreeks uit de uitkering te betalen, wordt door de wethouder nader onderzocht. Het gaat in eerste instantie over bijstandsgerechtigden met schulden, maar de wethouder kijkt ook naar de groep zonder schulden.
- Commerciële bureaus: de gemeente wil zo veel mogelijk zelf doen. De GKB moet topkwaliteit leveren. De opzet in Arnhem zal worden onderzocht, evenals de mogelijkheid om bij de rechtbank aan te geven dat de gemeente dit soort zaken zelf kan doen.
- De gemeente werkt nauw samen met MJD en Humanitas, vooral als maatwerk nodig is.
- De vraag over de zorgverzekeraars: dit wordt in het kader van vroegsignalering bekeken.
- Jongeren: de gemeentelijke insteek is dat jongeren een startkwalificatie halen.
- De gemeente volgt de aanpak van de gemeente Apeldoorn, om er eventueel van te leren.
- Een anoniem meldpunt: de wethouder zoekt het uit. Het is een positieve gedachte.
- Het congres van CMO STAMM: de wethouder zoekt het uit en bekijkt of de gemeente een rol kan vervullen.

- De eigen regie: het plan gaat uit van eigen regie en van bewustwording. De wethouder bevestigt dat dit bepaalde vaardigheden vergt van de medewerkers van de GKB.
- De privacy: de gemeente houdt zich aan de wetten en de afspraken die daarbij horen en doet niets zonder toestemming van de cliënten. De gemeente voelt een verantwoordelijkheid om de partners waarmee wordt samengewerkt hetzelfde te laten doen. Het college zal hierop toezien.
- Kennis over schuldhulpverlening in de wijkteams: er wordt gewerkt aan de borging en er zijn scholingsprogramma's. Medewerkers van de GKB en de wijkteams werken samen.
- De gemeente heeft mensen die gespecialiseerd zijn in dyslexie en analfabetisme kunnen opsporen.
- Kwijtschelding is goed geregeld. De regelingen om die aan te vragen, zijn eenvoudig.
- Financiële educatie op scholen is een groot succes. Scholen worden gestimuleerd dit in het lespakket op te nemen.
- Het belang van werk wordt altijd bekeken.
- WIJS: de wethouder bekijkt het idee van Student en Stad om studenten in te zetten.
- De gemeente probeert altijd te voorkomen dat incassobureaus ingezet worden. Dit gebeurt samen met wijkteams, op een zo snel mogelijke manier.
- De evaluatie: de wethouder bespreekt dit met de voorzitter van de commissie.

Het voorstel gaat als stuk met 1-minuutinterventie naar de raad van 25 november 2015.

B2. Eindevaluatie Regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid 2.0

(collegebrief 30 oktober 2015)

Dhr. Zirkzee (D66):

- Zegt dat de werkloosheid een gevolg is van de economische ontwikkeling. Dit plan doet dan ook aan pleisters plakken, in plaats van oorzaken aan te pakken.
- Het plan leidde tot 360 banen. Het is onduidelijk hoeveel van die 360 arbeidsplaatsen structureel zijn. Er is waarschijnlijk sprake van verdringing van regulier werk. Weet het college hoeveel werkplekken zijn verdrongen? De werkloosheid onder jongeren is in de betreffende periode toegenomen.
- Het is duur om jongeren hun startkwalificaties te laten halen.
- Het project wordt niet voortgezet. Waarom niet? Het college vindt het plan succesvol. D66 is niet voor voortzetting.
- Scholing speelt een belangrijke rol.
- Uiteindelijk kan werkloosheid alleen worden verkleind door de creatie van meer banen. Belangrijke voorwaarden zijn een goed vestigingsklimaat, goed opgeleide mensen en de aanwezigheid van ondernemers. Ook ruimte voor start-ups is erg belangrijk, net als een lagere belasting op werk.
- Het college zou moeten erkennen dat investeren in kwaliteit het beste is en dat hier een langetermijnvisie voor nodig is. Alleen kortetermijnprojecten is te beperkt.

Dhr. Banach (Student en Stad):

- Vindt aandacht voor jeugdwerkloosheid belangrijk, omdat de werkloosheid onder hen weer stijgt.
- Het terug naar school leiden van jongeren en de vouchers blijken effectieve maatregelen te zijn. Ook de werk- en opleidingsstage is een goede maatregel.
- Op welke manier gaat het college proberen nieuwe middelen te vinden voor de projecten die worden voortgezet?
- De fractie vindt het jammer dat het college geen concrete plannen presenteert om jeugdwerkloosheid tegen te gaan. Het project Noorderlink: komt er een vervolg op dit project?
- Hoger opgeleide jongeren verdienen de nodige aandacht. De werkloosheid onder alle groepen jongeren dient te worden bestreden. De fractie komt op dit punt met een motie.

Mw. Bloemhoff (PvdA):

- Zegt dat de doelen zijn gehaald en dat het plan goed is uitgevoerd.
- Het actieplan moet worden vervolgd, gezien het grote aantal werkloze jongeren. Welk budget is nodig om een dergelijk actieplan te kunnen voortzetten? Welk bedrag stelt het Rijk

beschikbaar en wat is vanuit de gemeente nodig? Wordt er een Europese subsidie aangevraagd?

- De vouchers waren een succes. De fractie is voor een vervolg van dit instrument. De communicatie kan beter.
- WhatsAppcoaching: is dit een mogelijkheid voor Groningen?
- Naast werklozen moeten ook jongeren die thuiszitten, gebruik kunnen maken van het actieplan.
- Stages zijn succesvol. Kan met alle betrokkenen worden gesproken, om meer plekken te realiseren?
- Social Return on Investment: kan dit in een volgend actieplan worden meegenomen? Hetzelfde geldt voor de kansen op werk voor jongeren, in verband met de aardbevingsproblematiek.

Dhr. Honkoop (VVD):

- Vindt het actieplan een goede zaak en is positief over de betrokkenheid van werkgevers.
- De jongeren met startkwalificatie: biedt de gemeente hen wel voldoende begeleiding?
- Werkloze, hoger opgeleide jongeren: de werkgeversgerichte benadering is goed. Welke aanpak heeft de gemeente voor de toekomst? Welke mogelijkheden ziet het college? Spreker vindt het idee van de heer Van Zoelen om de begeleiding door de hogescholen te laten doen, interessant.
- Hoe wordt de integrale aanpak toegepast bij functioneel analfabetisme?

Mw. Folkerts (GroenLinks):

- Is blij met het actieplan en met het feit dat een aantal projecten wordt voortgezet.
- De zogenaamde onzichtbare jongeren vormen een kwetsbare groep. De fractie heeft schriftelijke vragen gesteld en de antwoorden stemmen positief. De fractie is tevreden met het antwoord.
- Het vervolgplan jeugdwerkloosheid: het college zegt niets over het zorgdomein en de rol van de wijkteams.
- Wat betekent de constatering dat een jongere wel of niet leerbaar is? Waar komt een jongere terecht die niet leerbaar is?
- De fractie adviseert het college om in gesprek te gaan met de jongeren zelf en staat achter het idee van de PvdA om WhatsAppcoaching in te voeren.

Mw. Van Duin (SP):

- Geeft een compliment, omdat de doelen zijn gehaald.
- De vouchers: betekent het gebruik ervan dat de werkgevers zonder financiële steun geen jongeren in dienst kunnen nemen?
- Hoe kijkt het college aan tegen de stijging van het aantal werkzoekende jongeren? Wanneer geeft het college een vervolg aan het actieplan? Binnen het economisch programma zijn middelen aanwezig.
- Het uitgevallen van jongeren: wat zijn hiervan de oorzaken? Vindt het college het ook wenselijk dat deze jongeren in beeld blijven? Is voor deze jongeren een andere aanpak nodig?
- Spreker sluit zich aan bij de vraag van D66 over het structurele karakter van de banen.

Dhr. Van Zoelen (PvdD):

- Mist het onderwerp startkwalificaties in de eindevaluatie. Is duidelijk welke jongeren een startkwalificatie missen? Van welke scholen komen die jongeren? Ligt het aan de kwaliteit van de scholen? Wat kan eraan worden gedaan?

Dhr. Bolle (CDA):

- Werkervaringsplekken: er mag geen verdringing optreden en werkgevers mogen die niet gebruiken om goedkope krachten binnen te halen.
- Koppeling opleiding en werkgevers: het is goed als deze aanpak doorgaat.
- De fractie is blij met de resultaten.

Dhr. Koopmans (ChristenUnie):

- Is tevreden dat alle kwantitatieve doelstellingen zijn gehaald.
- Is het eens met de PvdA wat betreft het voortzetten van het actieplan.
- De jeugdwerkloosheid verdient continue aandacht.

- Noorderlink: het is goed dat dit wordt voortgezet. De gemeente kan zich dan richten op lager opgeleiden.
- Vouchers: spreker sluit zich aan bij de vragen over de voortzetting van de vouchers.

Wethouder Van der Schaaf:

- Zegt dat de vooraf gestelde ambitie is gehaald. Er is echter nog veel te doen.
- Het klopt dat de economische ontwikkeling bepalend is voor de groei van het aantal banen. Arbeidsmarktbeleid gaat uit van het helpen van mensen die de dupe zijn van de economische ontwikkeling. De aanpak jeugdwerkloosheid valt daaronder.
- Mogelijke geldbronnen voor het vervolg: de ESF-middelen waar de arbeidsmarktregio maximaal op inzet en de sectorgelden voor banenplannen. Bij de bespreking van de brief over het nieuwe arbeidsmarktbeleid begin 2016 kan worden bekeken of de gevonden middelen voldoende zijn. Succesvolle aanpakken worden zo mogelijk voortgezet.
- De gemeente blijft aandacht geven aan hoger opgeleide, werkloze jongeren. Dit gebeurt vooral via netwerken en contacten met werkgevers.
- De vraag over de aantallen structurele banen: de aanpak gaat meer om het beter en zo mogelijk permanent geschikt maken van jongeren voor de arbeidsmarkt. Sommige jongeren zijn teruggeleid naar school. Dat zijn structurele bijdragen van het plan.
- WhatsAppcoaching is een interessante ontwikkeling. De wethouder gaat ermee aan de gang.
- Aansluiting mbo-onderwijs en arbeidsmarkt: de wethouder signaleert geen problemen.
- Stages: de wethouder gaat in gesprek met betrokkenen voor meer stageplekken.
- Social Return on Investment: er komt meer aandacht voor jongeren.
- Integrale aanpak en functioneel analfabetisme: bij jongeren is de koppeling aan werk een belangrijk doel.
- De link met de sociale wijkteams is in ontwikkeling. De koppeling is belangrijk voor jongeren.
- Het leerbaar zijn van jongeren wordt getoetst, om te voorkomen dat zij nergens terechtkomen.
- De vouchers: de voortzetting hangt deels van de financiering af. Een andere ontwikkeling is dat werkgevers zonder overheidsfinanciering hiermee gaan werken. De onlinemiddelen helpen hierbij.
- Jongeren die uitvallen, blijven in beeld. Er wordt een specifieke aanpak ontwikkeld. De wethouder heeft daarover vandaag een brief gestuurd.

Het voorstel gaat als stuk met 1-minuutinterventie naar de raad van 25 november 2015.

De voorzitter sluit de vergadering om 22.00 uur.